

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

20501

ประมวลสาระชุดวิชา

หน่วยที่ 1 - 7

พื้นฐานวิชาชีพครู

Foundation of Teaching Profession **๒**

616565265
012528778
i22538835

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ประมวลสาระชุดวิชา พื้นฐานวิชาชีพครู

Foundation of Teaching Profession

20501

หน่วยที่ 1-7

คณะกรรมการผลิตและบริหารชุดวิชาพื้นฐานวิชาชีพครู		ผู้ร่วมผลิต
รองศาสตราจารย์ภณิดา มาประเสริฐ	ประธานกรรมการ	รองศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ เจียรกุล
รองศาสตราจารย์สุสติ ภูอินทร์	กรรมการและบรรณาธิการ	รองศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ตันธสุรเศรษฐ์
ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์	กรรมการด้านเนื้อหา	รองศาสตราจารย์ ดร.ธนิต ภูศิริ
อาจารย์สุชาติ วงศ์สุวรรณ	กรรมการด้านเนื้อหา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยงค์ เนาวบุตร
รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี หรดาล	กรรมการด้านเนื้อหา	
รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิกาญจน์ ทวีสุวรรณ	กรรมการด้านเนื้อหา	
รองศาสตราจารย์วรรณา บัวเกิด	กรรมการด้านเนื้อหา	
รองศาสตราจารย์ ดร.พร ศรียมก	กรรมการด้านออกแบบระบบการสอน	
รองศาสตราจารย์ธนรัชต์ ศิริสวัสดิ์	กรรมการและเลขานุการ	
นางสาวนริษา แต่ตระกูล	ผู้ช่วยเลขานุการ	

หมายเหตุ วุฒิและตำแหน่งของคณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชาและผู้ร่วมผลิตเป็นวุฒิและตำแหน่งเดิมในการจัดพิมพ์ครั้งแรก

สารบัญ

พิมพ์ครั้งที่ ๑

	หน้า
คำนำ	(๓)
รายละเอียดชุดวิชา	(๗)
วิธีการศึกษา	(๙)
หน่วยที่ 1 แนวคิด ปรัชญาการศึกษา และทฤษฎีการศึกษา	1-1
ตอนที่ 1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา	1-4
เรื่องที่ 1.1.1 ความหมายของการศึกษา	1-5
เรื่องที่ 1.1.2 ความสำคัญของการศึกษา	1-6
เรื่องที่ 1.1.3 แนวทางการจัดการศึกษา	1-8
ตอนที่ 1.2 ปรัชญาการศึกษา	1-14
เรื่องที่ 1.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา	1-15
เรื่องที่ 1.2.2 ปรัชญาการศึกษาตะวันตก	1-20
เรื่องที่ 1.2.3 ปรัชญาการศึกษาไทย	1-28
ตอนที่ 1.3 ทฤษฎีการศึกษา	1-34
เรื่องที่ 1.3.1 ทฤษฎีการศึกษาตะวันตก	1-35
เรื่องที่ 1.3.2 การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการศึกษา	1-40
บรรณานุกรม	1-51
หน่วยที่ 2 บริบทของการศึกษา	2-1
ตอนที่ 2.1 บริบททางสังคมของการศึกษา	2-4
เรื่องที่ 2.1.1 แนวคิดและบริบททางสังคมในอดีต	2-7
เรื่องที่ 2.1.2 บริบททางสังคมในปัจจุบัน	2-11
เรื่องที่ 2.1.3 แนวทางการพัฒนาบริบททางสังคม	2-16
เรื่องที่ 2.1.4 ผลกระทบระหว่างบริบททางสังคมและการศึกษา	2-20
ตอนที่ 2.2 บริบททางเศรษฐกิจของการศึกษา	2-26
เรื่องที่ 2.2.1 แนวคิดและบริบททางเศรษฐกิจในอดีต	2-28
เรื่องที่ 2.2.2 บริบททางเศรษฐกิจในปัจจุบัน	2-32
เรื่องที่ 2.2.3 แนวทางการพัฒนาบริบททางเศรษฐกิจ	2-39

เรื่องที่ 2.2.4 ผลกระทบระหว่างบริหารทางเศรษฐกิจและการศึกษา	2-45
ตอนที่ 2.3 บริบททางการเมืองการปกครองของการศึกษา	2-50
เรื่องที่ 2.3.1 แนวคิดและบริบททางการเมืองการปกครองในอดีต	2-52
เรื่องที่ 2.3.2 บริบททางการเมืองการปกครองในปัจจุบัน	2-56
เรื่องที่ 2.3.3 แนวทางการพัฒนาบริบททางการเมืองการปกครอง	2-64
เรื่องที่ 2.3.4 ผลกระทบระหว่างบริบททางการเมืองการปกครองและการศึกษา	2-68
บรรณานุกรม	2-72

หน่วยที่ 3 ระบบการจัดการศึกษาของต่างประเทศ 3-1

ตอนที่ 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับระบบและการจัดการศึกษา	3-4
เรื่องที่ 3.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับระบบการศึกษา	3-5
เรื่องที่ 3.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	3-8
เรื่องที่ 3.1.3 ดัชนีที่ใช้วัดระบบและจัดการศึกษา	3-10
ตอนที่ 3.2 ระบบการจัดการศึกษาของประเทศตะวันออก	3-14
เรื่องที่ 3.2.1 ระบบการจัดการศึกษาของประเทศมาเลเซีย	3-16
เรื่องที่ 3.2.2 ระบบการจัดการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น	3-23
เรื่องที่ 3.2.3 ระบบการจัดการศึกษาของประเทศอิสราเอล	3-28
ตอนที่ 3.3 ระบบการจัดการศึกษาของประเทศตะวันตก	3-35
เรื่องที่ 3.3.1 ระบบการจัดการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา	3-37
เรื่องที่ 3.3.2 ระบบการจัดการศึกษาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี	3-43
เรื่องที่ 3.3.3 ระบบการจัดการศึกษาของสาธารณรัฐฟินแลนด์	3-49
บรรณานุกรม	3-55

หน่วยที่ 4 ระบบการจัดการศึกษาของไทย 4-1

ตอนที่ 4.1 การจัดการศึกษาของไทย	4-4
เรื่องที่ 4.1.1 การจัดการศึกษาก่อนใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ	4-7
เรื่องที่ 4.1.2 การจัดการศึกษาในช่วงแผนการศึกษาชาติ จนถึงแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535	4-10

เรื่องที่ 4.1.3	การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบัน.....	4-12
ตอนที่ 4.2	การศึกษาในระบบ	4-24
เรื่องที่ 4.2.1	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระบบ	4-25
เรื่องที่ 4.2.2	แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาในระบบ	4-30
เรื่องที่ 4.2.3	การบริหารการศึกษาในระบบ	4-33
ตอนที่ 4.3	ศึกษานอกระบบ	4-38
เรื่องที่ 4.3.1	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบ	4-40
เรื่องที่ 4.3.2	แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบ	4-43
เรื่องที่ 4.3.3	การบริหารการศึกษานอกระบบ	4-48
ตอนที่ 4.4	การศึกษาตามอัธยาศัย	4-50
เรื่องที่ 4.4.1	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามอัธยาศัย	4-51
เรื่องที่ 4.4.2	แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาตามอัธยาศัย	4-53
เรื่องที่ 4.4.3	การบริหารการศึกษาตามอัธยาศัย	4-56
บรรณานุกรม	.....	4-59
หน่วยที่ 5	การประกันคุณภาพการศึกษา.....	5-1
ตอนที่ 5.1	แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา	5-4
เรื่องที่ 5.1.1	ความหมาย ประเภท และความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา	5-6
เรื่องที่ 5.1.2	หลักการของการประกันคุณภาพการศึกษา	5-9
เรื่องที่ 5.1.3	ขั้นตอนในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา	5-11
เรื่องที่ 5.1.4	มาตรฐานการศึกษาชาติ	5-13
ตอนที่ 5.2	กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา	5-19
เรื่องที่ 5.2.1	การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	5-21
เรื่องที่ 5.2.2	การประกันคุณภาพภายนอก	5-33
เรื่องที่ 5.2.3	ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกสถานศึกษา	5-38

ตอนที่ 5.3	การใช้ผลการประกันคุณภาพการศึกษา	5-40
เรื่องที่ 5.3.1	การนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาพัฒนา การเรียนการสอน	5-41
เรื่องที่ 5.3.2	การนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาพัฒนาวิชาชีพครู	5-44
บรรณานุกรม		5-47
หน่วยที่ 6	จิตวิทยาการศึกษา	6-1
ตอนที่ 6.1	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษา	6-4
เรื่องที่ 6.1.1	แนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยา	6-5
เรื่องที่ 6.1.2	ความสัมพันธ์ระหว่างจิตวิทยากับการศึกษา	6-10
เรื่องที่ 6.1.3	ขอบข่ายของจิตวิทยาการศึกษา	6-14
ตอนที่ 6.2	จิตวิทยาการศึกษากับผู้เรียน	6-18
เรื่องที่ 6.2.1	จิตวิทยาเกี่ยวกับความแตกต่างของบุคคล	6-19
เรื่องที่ 6.2.2	จิตวิทยาเกี่ยวกับการรับรู้	6-27
เรื่องที่ 6.2.3	จิตวิทยาเกี่ยวกับการจำและการลืม	6-31
ตอนที่ 6.3	จิตวิทยาการศึกษากับผู้สอน	6-36
เรื่องที่ 6.3.1	จิตวิทยาเกี่ยวกับบุคลิกภาพ	6-37
เรื่องที่ 6.3.2	จิตวิทยาเกี่ยวกับแรงจูงใจ	6-42
เรื่องที่ 6.3.3	จิตวิทยาเกี่ยวกับการเสริมแรงและการลงโทษ	6-47
บรรณานุกรม		6-52
หน่วยที่ 7	จิตวิทยาพัฒนาการ	7-1
ตอนที่ 7.1	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ	7-3
เรื่องที่ 7.1.1	แนวคิดเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ	7-4
เรื่องที่ 7.1.2	หลักการของพัฒนาการ	7-8
ตอนที่ 7.2	ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการมนุษย์	7-14
เรื่องที่ 7.2.1	ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพ	7-15
เรื่องที่ 7.2.2	ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา	7-19
เรื่องที่ 7.2.3	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	7-23

